

Prof. dr hab. David Malcolm

Instytut Anglistyki i Amerykanistyki, Uniwersytet Gdański

Recenzja pracy doktorskiej mgr Natalii Badiyan-Siekierzyckiej p.t. „Edith Durham’s Albania: Experience and Interpretation” (Edith Durham i Albania: Doświadczenie oraz interpretacja)

Ta ciekawa praca doktorska poświęcona jest przedstawieniu życia, doświadczeń i tekstów autorki i podróżniczki Edith Durham. Durham podróżowała po Bałkanach od 1900 do 1921. Pisała o ludziach, obyczajach, historii i konfliktach regionu. Była szczególnie zainteresowana Albanią i została swojego rodzaju stronniczką i rzeczniczką tego narodu. Durham skupia uwagę badacza z różnych powodów – jako podróżniczka w okresie ogólnego ograniczenia działań kobiet, oraz jako osoba z zachodniego mocarstwa imperialistycznego interpretująca i przedstawiająca czytelnikom Zachodu narody wschodnich zamieszkujących mniej rozwinięte terytoria Europy. Durham również była aktywna w pomaganiu ofiar konfliktów bałkańskich, więc była w chwalebny sposób społecznie zaangażowana. Ogólnie rzecz biorąc jest bardzo ciekawą postacią kulturową, literacką oraz polityczną.

Rozprawa Pani mgr Badiyan-Siekierzyckiej jest zatem bardzo mile widziana i stanowi istotny wkład do rozumienia epoki dokoła Wielkiej Wojny szczególnie w jej aspektach związanych z relacjami Zachód-Wschód i złożonymi działaniami kobiet. Praca więc jest bardzo ciekawa. Jest ona przezroczysta w konstrukcji i zawiera zarówno interesujące fakty i argumenty jak owocne i niewątpliwie słuszne wyniki. Otwiera perspektywę na prawie zapomnianą postać, która zasługuje na zdecydowanie lepszą sławę naukową, oraz na aspekty europejskiej historii, które nie należą do ogólnej wiedzy nawet uczczonych osób. Bibliografia jest bogata i dobra. Jedyne istotne problemy pracy leżą w języku. Poziomą poprawność rozprawy zostawia bardzo dużo do życzenia. Praca jest pełna błędów gramatycznych i leksykalnych. Potrzebuje gruntowej korekty po kątem języka. Inaczej merytoryczne elementy

rozprawy zostaną zignorowane poprzez czytelników oburzonych niedokładnościami języka. Również zwróciłbym uwagę na to, że polskojęzyczny tytuł pracy jest mniej ciekawy niż anglojęzyczny. (Sens „Edith Durham’s Albania” z implikacją posiadania nie jest do końca odzwierciedlany w polskim tytule.)

Jednak konstrukcja pracy jest przezroczysta i odpowiednia. Wstęp w skrócie prezentuje stan badań nad wybraną autorką i również podstawy teoretyczne rozprawy. Ta ostatnia część wskazuje na dobrą orientację Pani mgr Badiyan- Siekierzyckiej w dyskusjach o feminizmie, orientalizmie, o Bałkanach w kulturze europejskiej. Pierwszy rozdział omawia Durham na tle pozycji kobiet uczczonej średniej klasy w późnym XIX wieku i przedstawia w jasny sposób podróży i poglądy podróżniczki. Utwory i aspekty ich stylu zostają ciekawie zaprezentowane. Omówienie umotywowania kobiet tej epoki na podróży w dalekich i niebezpiecznych krajach jest kompleksowe i ciekawe. Następne trzy rozdziały są poświęcone złożonym i zmieniającym podejściom Durham do ludzi i historii Bałkanów i przede wszystkim Albanii. Przy okazji ogromna zaleta strategii autorki rozprawy jest pokazywaniem niestabilności poglądów Durham wobec wybranego obszaru kontynentu. Ta część pracy jest inteligentnie podzielona i daje czytelnikowi dużo do myślenia. W rozdziale piątym Pani mgr Badiyan-Siekierzycka omawia istotną rolę Durham w tworzeniu dyskursu narodowego – mity, interpretacje historii, religijne aspekty. Na pewno grała istotną rolę. Argumenty Pani Badiyan-Siekierzycka są jak najbardziej przekonujące. W czasie rosnących nacjonalizmów na świecie temat tego rozdziału jest bardzo aktualny.

Ogólnie można stwierdzić, że strategia badawcza Pani mgr Badiyan-Siekierzycka – t. j. koncentrowanie się na jednej postaci – tworzy zadawalającą spójność rozprawy.

Podsumowując mogę stwierdzić, że praca doktorska Pani mgr Badiyan-Siekierzyckiej ma następujące zalety:

- Argumentacja rozprawy jest jasna, a struktura pracy jest czytelna i konsekwentna.

- Jest dużo przykładów głównych argumentacji. Omówienia tekstów są dobrze ugruntowane w materiale samych tekstów.
- Omówienie przykładów jest wnikliwe i przekonujące.
- Wnioski pracy są niewątpliwie prawidłowe.
- Bibliografia wskazuje na dobrą orientację autorki w badaniach nad wybranymi obszarami wiedzy.

W zasadzie praca ma tylko jedną słabą stronę. Jest to poziom języka w tekście.

Polecam gruntową korektę pracy. Inaczej zostanie zlekceważona i jej duże zalety nie spostrzegane.

Mimo tej jedynej ale ważnej krytycznej uwagi uważam, że praca doktorska Pani mgr Natalii Badiyan-Siekierzyckiej p.t. „Edith Durham’s Albania: Experience and Interpretation” (Edith Durham i Albania: Doświadczenie oraz interpretacja) spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim przez odpowiednie ustawy i stanowi podstawę dopuszczenia jej autorki do następnego etapu przewodu doktorskiego.

David Malczuk